

ELŐFIZETÉSI ÁRA		FŐSZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
EGÉSZ ÉVRE	12.— K.	DR. BISCHITZ BÉLA	BUDAPEST, IV (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33.
FÉLEVRE	6.— K.	ÜGYVED.	(BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33. TELEFON 108—00.
	NEGYED ÉVRE		HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT
	EGYES SZÁM		
	3.— K.		
	—60 K.		

Irói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az aranyérc-előkészítés.

Az aranylopás és megakadályozása törvényes uton.

Irta: Popper Ignác bányatársulati főtitkár.

III.

Az előző számokban említett régi és nem gazdaságos ércelek készítése csak egyik oka annak, hogy a hazai aranybányászat oly messze visszamaradt. Rohamos hanyatlásának okát azonban abban a kiterjedt lopásokban és az ezzel járó, mondhatni iparszerű gazdaságban látom, mely aranybányászatunkat jellemzi s a külföld előtt is immár hírhedtté tett.

E kérdés tisztázására is sikerült oly intézkedésekkel megismerkednem, melyek egyedül hivatvák a lopás általi veszedelmet elhárítani, Anglia s az angol törvényhozás már régen felfogta ezen iparág védelmének fontosságát s oly törvényt hozott, mely az ottani, illetve gyarmataiban, egykor virágzó aranylopást, ha nem is teljesen megszüntette, de oly nehézzé tette, hogy annak gyakorlása már nem kifizető.

Mielőtt azonban e téren szerzett tapasztalataim alapján az ezen kérdés megakadályozását célzó javaslatom tárgyalásába fognék, az aranylopás egyes speciális módjaira kitérek, hogy a kárt, mely hazánk gazdaságát is érzékenyen sújtja, még a viszonyokat nem ismerők is világosan lássák.

Az aranylopás legelterjedtebb, de egyúttal legocsányabb módja, az aranynak a testükbe való becsusztatása s ez uton való kicsempészése. A munkások egymást s saját gyermekeiket is már arra oktatják, hogy először ujnyi vastagságu s fokozatosan vastagabb kemény tárgyakat (mogyorót, diót, uborkát stb) dugjanak testükbe s szokjanak hozzá, hogy ezen tárgyakkal járassanak. Ez az előiskolája az erdélyi, de különösen a románajku bányásznak. Midőn a suhancok ezen módszert teljesen elsajátították, munkába állanak. Az első kedvező alkalmat természetesen arra használják fel, hogy dusabb érce darabokat a bányából e módon kicsempésszenek. E célra a dusérceket összetörik, vászondarabba csomagolják, a megfelelő vastagságra zsineggel lekötik s a kolbásszerű „patronnak“ elnevezett tárgyat olajjal vagy zsirral bekenve testükbe csusztatják.

E helyen felhívom az illetékes körök figyelmét

a lopások ezen nemére, mely közegészségügyi szempontból is végtelen káros hatással bír.

A lopás furfangosnál-furfangosabb módjai mellett megemlítem még a jelenleg igen divó lopásnemet. A munkásság konzorciummá alakul, a vagyonosabbak a lopott aranyércet a bányában becslési árban megveszik társaiktól s itt elrejtve gyűjtik, míg nagyobb-mennyiségű arany együtt van. Miután pedig a munkásokat a kiszállásnál megmotoszák, sőt a gyanúsokat a természetes székelés beálltáig visszatartják, ily nagyobb-mennyiségű aranyak a táron való kihozatala veszedelmes. Hogy azonban az aranyhoz hozzá férjenek, a külszintről a magasabban fekvő vágatra aknát mélyítenek, ezen keresztül azután kicsempésszik a gyűjtött anyagot, e bejáratot pedig gondosan lefedik s titokban tartják. A közelmúltban egy ilyen társaságot sikerült lelepleznem, mely egy 23 méter mély aknát mélyített le s ebben ruhakötélen beereszkedett a bányába, hogy az ott elrejtett arany birtokába jusson.

Ismeretlen továbbá az a tény, hogy munkások és tisztviselőkből alakult tolvajszövetkezetek állanak fenn, melyek egymást kölcsönösen támogatják s mindazokat, kik hozzájuk csatlakozni nem akarnak, körükből különböző uton-módon kiszorítják. A lopással karöltve jár az orgazdaság. Előbbi nem ölthetett volna oly nagy arányokat, ha az orgazdák (az u. n. korszárok) segítségével való közvetítésnek lehetősége nem állott volna fenn. Az állami hatóságok, a bányavállalatok zárt falanxxal állanak szemben s az ezen ügyeket nem ismerő igazolhatja, hogy hazánk erdélyrészi aranyvidékein az aranytolvajok és orgazdák oly zsarnoki hatalmat gyakorolnak, melyhez fogható a délolaszországi Comorra bünszövetkezet. Nem megy ritkaságszámba, hogy elbocsátott alkalmazottak aranybányák közelében ingatlanokat szereznek s jövedelmező arany orgazdaságot üznek.

Az 1856. évi október hó 24-iki nyiltparancs szabaddá tette az aranykereskedést s ezzel az egész hazai aranybányászat tisztességtelen, önző emberek garázdálkodásának lett kiszolgáltatva.

Fenti évszám igazolja, hogy hol tartunk a bányászat jogi szabályozásával, midőn Anglia a gyarmatai részére 1907-ben „Transvaal Gold and Base

Metals Law" címmel kiadott törvényt, máris ujjal pótolni akarja, miután 1907-óta a technika s a viszonyok oly nagyon változtak. Mily égető szükség a magyar aranybányászat törvényes szabályozása. Ezt a legfényesebben igazolja azon körülmény, hogy bányászati kérdéseink elbírálásánál oly törvényre kell minduntalan hivatkoznunk, mely 1854-ben készült és 1856-ban nyert kiegészítést.

Anglia éber figyelme s a bányászat ezen ága iránti érzelme elérte azt, hogy a lopásokat s az azokkal járó orgazdaságot oly minimumra redukálta, mely gazdasági helyzetét már nem érinti.

Hazánk az egyedüli állam, mely nagyrészt szakembereinek közönye és némileg tapasztalatlansága következtében a szabad aranykereskedelem mellett oly merev állást foglal. A gyakorlat igazolja, hogy a szabad aranykereskedelemnek következményei:

1. a munkás életében: szegénység, nyomor, erkölcsi züllöttség s a különböző büntettek számának növekedése;

2. a vállalatokra nézve: a felügyelet szertelen szaporodása, ezáltal a költségek tuhájtása, az állandó károsítás, mely végre a vállalat tönkretetésére vezet. Példa erre: Sztanizsa, Fűzesd, Botes, Magura, Tresztia stb. egykor jövedelmező bányák.

3. az államkincstár tetemes károsítása, mert az arany nem csekély része külföldre lesz csempészve, honnan pénztítéshez megint drágán visszahozzuk.

Az 1. szám alatt mondottakra vonatkozólag felhozom, hogy az orgazdák a munkást lopásra biztatják, ez a lopást elköveti, de bizonyos idő multán tetten érik, minnek következtében a szabadságvesztés büntetésén kívül összes, nehéz munka árán szerzett jogait (nyugdíjjogosultság, betegsegélyezés stb.) elveszti.

Munkát már e helyen vagy a környéken már nem kap, így kénytelen családját elhagyni s idegenben kenyérkereset után nézni, mivel pedig a sokkal nehezebb szénbányához nem ért, a kincsekkel kecsegtető kivándorlási ügynököknek könnyebben esik áldozatul.

A fentemlített Transvaal-Gold-Law határozmányait a hazai viszonyokhoz alkalmazva, következőkben teszem javaslatomat a hazai aranybányászat hanyatlása második okának megszüntetésére:

Az állami ellenőrzés lehetővé tételére az egyes aranybányakerületekben bányakapitánysági kirendeltségek felállítása volna egyedül célravezető. E kirendeltségek feladata a következő volna:

1. A kerületbeni bányüzemek feletti felügyelet, azok állandó ellenőrzés s gyakori bejárása után a rablóbányászat megakadályozása.

2. A kitermelt telér és arany mennyiségénél állandó

ellenőrzése. A vállalatok részéről beérkező üzemjelentéssel fölülvizsgálása.

3. Az aranybevéltés feletti felügyelet. Üzemeltetési igazolványok kibocsátása, mely alapján a bevéltés volna e közölhető, továbbá a kincstári fémbevéltőhivatalok (magánbevéltők bezüntetendőik) bevéltési kimutatásainak ellenőrzése.

E kirendeltségeknek feladata volna továbbá a felettes hatóságnak állandóan tájékoztatást nyújtani az egyes bányüzemekről s különösen arra felügyelni, hogy hosszú időn keresztül üzemben kívül álló bányák, melyek most kizárólag tisztességtelen spekulációkra szolgálnak a tisztességes és racionális bányászat számára újra megnyitassanak.

Ez az intézkedés lehetővé tenné a kisiparilag üzött aranybányászatnak, mely az Erdélyi Érc-hegységnek lakossága nagy részére kiváló gazdasági fontossággal bír, ujból való felélesztését s a hanyatló nagyiparnak hathatós fellendítését.

E helyen megemlítem egyben azt a tényt, hogy bíróságaink nem fogják fel teljes mértékben azt a kárt, melyet a lopás és orgazdaság az államnak, a vállalkozóknak, a munkásoknak s egész vidékek lakosságának okoz. A tolvajok s orgazdák a tárgyalásokon a legrondább ruházatban, valósággal cond-rákban jelennek meg, siránkozásaikkal könnyűület keltenek s végre előadják, hogy állandó rossz keresetük kényszerítette reá a lopásra. Azt azonban elhallgatják, a bírák pedig nem tudják, hogy az összes bányamunkások egyezményben dolgoznak, így keresetük a végzett munkával arányban áll. Ha pedig most egész idejüket a lopás keresztülvitelére, a lopott anyag elrejtésére s a kihozatal előkészítésére fordítják, munkájuk természetesen nem halad s így fizetésük, oly munkásokhoz viszonyítva, kik valóban munkáért járnak a bányába elenyésző csekély lesz. Hiteles adatokkal igazolhatom, hogy ugyanazon a helyen, melyen románjaink bányász egy hónap leforgása alatt alig keresett 50—60 koronát, ugyanolyan munkabíró magyar vagy más nemzetiségű munkás 160—180 sőt nem ritkán 200 koronát is keresett ugyanabban az időben. A különbség az, hogy míg az egyik műszakja nagyrésztét henyéléssel s tolvajlással töltötte el, addig utóbbi minden megerőltetés nélkül dolgozott.

Általános csodálkozást keltett a német és angol bírói körökben a hazánkban szokásos ez irányú büntetés mérve, mellyel bíróságaink az aranylopást meg az aranyorgazdaságot büntetni szokták.

Hazánkban az aranytolvajok és orgazdák legnagyobb része fel lesz mentve. Ennek oka kizárólag a meg sem kívánható szakismeret hiányában kere-

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

sendő. Minden egyes jogeset a bányatechnikai s bányajogi tudás különös ismeretét kívánja, mert sokkal könnyebben bírálhatók el a mindennapi élet s föld felett elkövetett bűntettek, mint azok, melyeket a föld mélyében, gyér mécsvilág mellett követnek el. E gondolat vezette a német, meg angol stb. törvényhozásokat arra, hogy a technikai perekben kellően képzett s gyakorlattal is rendelkező szakértőket rendeljenek a bíróságok mellé.

Nálunk a kerületi kirendeltség vihetné az állandó szakértői szerepet, miáltal a bűntettesek is inkább visszarettenének újabb bűnözéstől, mely a megfelelő büntetéssel jár, mint manapság, midőn 3-6 napi elzárással sujtatnak.

Röviden összefoglalva, a következőkben adom azon utírányt, melyen haladva, ezen anomáliákat kiküszöbölni reményünk lehet:

1. A leghelyesebb lépés — ha az előlemlített aranybányászati monopólium kivihetetlen volna jelenleg — az aranybeváltásnak teljes államosítása volna, miáltal az ellenőrzés a legtöbbször mértékben érvényesülhetne, üzérkedés pedig a legszűkebb korlátok közé szorulna.

2. Minden bányatelektulajdonos nyújtson be rövidebb időközökben üzemjelentést, miáltal spekulációs célokra lefoglalt területek a racionális s tisztességes bányászatnak megnyílnának.

3. A beváltás csakis üzembentartási igazolvány alapján történjék, mint ahogyan ez Afrikában és Ausztráliában fényesen bevált. Az üzembentartási engedéllyel való visszaélések súlyosan büntetendők. Az igazolvány nélkül beváltásra hozott arany, amennyiben tulajdonosa arany eredetét azonnal igazolni nem tudja, a legközelebb eső munkásjóléti intézmény javára lefoglalandó.

4. Aranyművesek s oly üzemek, melyekben nemes fém kerül feldolgozásra, ebbeli szükségletüket a kir. főfémjelzőhivatalnál volnának kötelesek beszerezni.

5. A nyersarany az ország határain való kivitele tiltassék meg.

6. Az aranyak földalatti helyeken való kidolgozása tiltassék meg. Az idevonatkozó ellenőrzéssel a bányarendőri és a csendőri hatóságok bizassanak meg.

7. Az aranybányaüzemek ellenőrzése a rablógazdálkodás tekintetében szigoritassanak meg.

8. Minden bányauzemenél felfektetett bejárás és ellenőrzési naplóba az eljáró kirendeltség észrevételeit és szükségesnek tartott intézkedéseit jegyezze be.

9. A kirendeltség bíróságok és hatóságok előtt a hites szakértői tisztelet viselje.

A technikai berendezések átalakítása után vagy azokkal kapcsolatosan ezen intézkedések keresztülvitele hazai aranybányászatunk fellendülését fogja eredményezni.

Ezen fellendülést azonban nem fogjuk elérni a fényes multon, a nagytermelések emlékein való elmélkedéssel, hanem munkával s azon körülmény teljes megértésével, hogy a már az ötvenes években is hátrányosnak mutakozó intézkedések megtartása mellett őstermelésünk büszkeségének nemcsak fejlődésének utját álljuk, hanem fenmaradásának előfeltételeit is lehetetlenné tesszük.

A segítség még korántsem késő, azonban csak akkor lesz eredményes, ha hathatós eszközökkel fogja a sérelmeket orvosolni. Félíg jó intézkedések a helyzetet csak elmérgesítik s újabb nehézségeket gördítenek a hatóságok a bányavállalkozás elé.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Negyvenéves kincstári szolgálat. Pohly János m. kir. kohóintéző a mult hó 25-én töltötte be kincstári szolgálatának negyvenedik esztendejét. Az évforduló alkalmából az istvánháza kath. körben társasvacsera volt, melyen résztvettek a kohó tisztjei, altisztjei és a jubiláns barátai. A derék és érdemes altisztet; a nevezetes évforduló alkalmával, számos felkösztömben üdvözölték.

Halálozás. Böloni Mikó Béla nyug. bányatanácsos, ki egyidőben a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolán mint kiségitő tanár volt alkalmazva, mult hó 23-án, életének 70-ik évében, Pankotán elhunyt.

Áthelyezés. Kahle Frigyes kapniki és Ponner János ferneze helyi kir. mérnökök kölcsönösen áthelyeztettek.

A Curia reformálja a bányatársládákat. Minthogy a bányatörvényt s azzal együtt a bányatársládák elavult és ma már tarthatatlan igazságtalanságokkal járó intézményét a törvényhozás nem vette átalakítás alá, a Curia az elébe kerülő konkrét esetekben igyekszik némi összhangot teremteni a modern jogelvek és a bányatársládák szabályai között. Nevezetes mindenképp a Curia gyakorlatában az az újabb ítélet, melylyel a magánalkalmazottak nyugdíjárulék tekintetében egy kereskedelmi vállalat nyugdíjintézetére nézve elfoglalt álláspontját a bányatársládákra is megfelelően alkalmazza. Az említett peres esetben oly társládákról volt szó, melynek alapszabályai szerint a nyugdíjbér 10 évi szolgálati idő után kezdődik és ha a bányatulajdonos alkalmazottját annak hibáján kívül felmondás utján 10 év eltelté előtt néhány hóval bocsátotta el: nemcsak, hogy nyugbérhez nem juthat, hanem keresményének a nyugbér alapra visszatartott részét is csak akkor nyerheti vissza, ha a bányatulajdonos azt engedélyezi. A Curia ki-

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TARSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára ::

= Főraktár és iroda: =
v., Váci-ut 34.
„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállító.

(B/2139/746/52/II)

mondta, hogy a szerződéses jogviszony, amelyben az egyik fél a másik fél önkényének akként van alávetve, hogy a munkaképtelenség napjaiban való megélhetés biztosítása okából befizett összeg is a másik fél pusztán önkényétől függőleg tőle elvonassék, az osztó igazsággal annyira ellenkezik, hogy ahhoz a jogszojgáltató bíróság segédkezet nem nyújthat és az alapszabályok ezen rendelkezését nem alkalmazhatja. Ennél is tovább ment egy lépéssel a Curia, egy másik esetben, midőn ugyanazon bányatulajdonos a munkást 10 évet meghaladó társulási tagság, tehát a nyudijbérigény megszerzése után szabályszerű felmondás mellett bocsájtotta el. A társulási nyudijszabályzata szerint ily esetben a nyudijra befizetett járulékoknak kamat nélküli visszatérítését a munkás összes nyudijigényeinek végkielégítéseként kérelmezheti, de a kérelem teljesítése a központi bizottság döntésétől függ (!). A Curia kimondta, hogy ha a bizottság a nyudijjárulék visszatérítését megtagadta, a munkásnak azok visszakövetelésére nincs igénye; azonban épségben marad elbocsátatása után is az a joga, hogy keresetképtelenségének beállta esetére nyudijbérigényeit érvényesítse, a társulási pedig ezek kielégítésére köteles.

A Magyar petroliumforrások feltárásának akcióját dr. Teleszky János pénzügyminiszter megkezdte és erről június 18-án jelentést terjesztett a képviselőház elé, amely azt június 22-iki ülésében tudomásul vette. Lukács László pénzügyminiszter 1911-ben törvényjavaslatot terjesztett elő, amely az ásványolajokra kálisókra és földgázra állami monopóliumot létesített és a pénzügyi kormányt bizta meg azzal, hogy biztosítsa a petroliumterületek feltárását. A magyar petroliumforrásoknak kiaknázását. Ezt az akciókat dr. Teleszky pénzügyminiszter Máramarosmegye Izavölgyében kezdte meg, ahol, a legkiválóbb geológusok nézete szerint, a földolajképződmények geológiai tényezői a legmegfelelőbb alakban és a legbiztosabb kifejlődésben vannak meg. Az egyik iza-szacsali mélyfúrás 459 méteréből m. é. december 8-án hatalmas sugárban szökött fel a földolaj és ez a furótyuk azóta szakadatlanul szolgáltat 0.4 és 25 tonna közt váltakozó napitermelést, még pedig kitünő minőségű petroliumot. Ezen a területen a zárt kutatómunkák zömét a Magyar kárpáti petrolium r. t. bírja, mely 1910-ben 15 millió alaptőkével alakult a londoni „Foreign General Securities and Investment Trust” auspiciuma alatt. Emezt 1910-ben előkelő londoni iparosok, kereskedők és bankárok alakították 1 millió font sterling tőkével; főként petroliummezők feltárása iránt érdeklődik; most a magyar petroliumterületekre is kiterjesztette a figyelmét, elsősorban a máramarosi Izavölgyben létesített nagyobb petroliumbányászatot, ezenkívül pedig a

Muraközben a szelencei petroliumterületen kezdett kutatási tevékenységet. Ez az trust az Izavölgyben 20 zárt kutatómunkát szerzett és a pénzügyminiszterhez azzal a kérelemmel fordult, hogy a kincstár a közel levő kincstári zárt kutatómunkát adja el az 15 millió K tőkével alakított Magyar kárpáti petrolium r. t.-nak, rubázza erre az 1911: VI. t.-c. alapján a kincstár kizárólagos kutatási és bányaművelési jogát. A pénzügyminiszter szívesen vette, hogy a magyar petrolium iránt komoly, előkelő angol tőkepenzecsoport érdeklődik, amely kellő anyagi eszközökkel és kiváló szakemberekkel rendelkezik és a tröszttel szerződést kötött. Ezen szerződés szerint a kincstár a maga izavölgyi zárt kutatómunkáját és kizárólagos bányaművelési jogát átruháza a trösztre, illetve az ez által alapított magyar vállalatra, amely 5,500.000 K-ra emeli a tőkéjét. A kincstár a vállalatnál 500.000 K részvényt jegyez, ezért 400.000 K-t fizet és 100.000 K fejében 20 zártkutatómunkát ruház át a vállalatra, amelynek 6200 hektár területen már volt 185 zárt kutatómunka. A nyerendő nyersolajból a kincstár 12 1/2% részesedést biztosított magának. A pénzügyminiszter azt reméli, hogy ezzel az első vállalattal a kormány a régi vajdó magyar petrolium-kérdést fényes sikerrel fogja megoldani.

A dobsinai rézművek iparvasútja és siklópályája. A dobsinai rézművek részvénytársaság engedélyt kapott a kereskedelmi ministertől, hogy a Fülöp-tárnától a Máriavölgyben fekvő telepéig motorüzemű iparvasutat és ennek végpontja felett siklópályát építhessen. Az iparvasut céljára a társaság „Benz”-gyártmányú, benziumotorral felszerelt bányamozdonyt rendel meg.

Megdrágult a só. Julius hatodikától kezdve a só 33 fillérrel drágult. A sójövődék vezérügynöksége azzal indokolta a só árának felemelését, mert drágább a vasuti szállítás, meg a sóbányákban a kezelési költség.

Az Első Zagoriai Mész- és Kőszénbánya r. t. ellen a zágrábi törvényszék elrendelte a csődöt. A passzívák összege meghaladja a két és fél millió koronát, az aktiva összege még nincs megállapítva, de remény van arra, hogy meg fogja haladni a passzívák összegét. Csődtömeg-biztossá dr. Schwartz Lajos ügyvéd országgyűlési képviselőt nevezte ki a törvényszék.

Az arad-csanádi vasut kőszéntelepe. A társaságnak van egy nagyobb kőszéntelepe, az ugynevezett brádvidéki kőszéntelep. Ennek feltárása és kiaknázása érdekében már mindent megtett a társaság s már úgy volt, hogy egy külföldi csoport megveszi a bányajogositványokat. Az üzlet azonban nem jött létre. A vasut igazgatósága nem csüggedt a

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanármentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

sikertelenségen s legkiválóbb hazai szakértőink által is tanulmányoztatta a bányaterületeket és folytatott kísérleteket a szén kipróbálása és kalória képességének megállapítása iránt. És most nincs kizárva, hogy a szénbányákat, ha másképp nem lehetne, a társaság önmaga, esetleg egy-két érdekelt vagy érdeklődő céggel vagy pénzes vállalkozóval társulva, helyezi üzembe. A társaság egyébként eddigi szénbánya tartalékát újabb 100.000 koronával megerősítette, azért, hogy a kiaknázásra egy jelentősebb tartalék álljon mindenkorra rendelkezésére.

A Ganzgyár újabb vállalkozása Konstantinápolyban. Egy német-francia pénzcsoporthoz a Ganz-Danubius-gyár is tartozik, ajánlatot tett a portának egy villamos felső- és alsóvezetékű vasutnak Stambulból az Aranyszarvon, Galatán és Perán át Konstantinápolyig vezetendő vasut építésére. Az új vonal a már meglévő német vállalkozásnak lenne a vetélytársa és mint Konstantinápolyból jelentik, nagy reménye van arra, hogy megvalósításához a porta mielőbb hozzá fog járulni.

Szerencsétlenség a kereszthegyi bányában. A kereszthegyi bányában a hó 3-án 3 munkás szerencsétlenül járt. Lázár János és két társával a hideg tárnában tüzet rakott. A köszén gőze azonban elkábitotta őket és Lázár János és befordult a paraszba s hátán igen súlyos égési sebeket szenvedett. Két társa a köszéngőztől önkívületbe esett és elalélt. Nagy sokára vették észre a munkások három társuk szerencsétlenségét s kimentették őket. Mindhármat beszállították a kinstári kórházba.

A bányászok gyűlése. Az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület“ folyó év márciusában megalakult Zolyom-Nyitrai osztályába f. évi július hó 6-án tartotta első gyűlését Besztercebányán, a városháza tanácstermében.

A gyűlést *Stempel Gyula* m. kir. bányakapitány, az osztály elnöke vezette s jelen voltak: *Spannbauer Rezső* a zolyombrézói m. kir. vasgyár főnöke, alelnök, *Sóltz Sándor* m. kir. mérnök, titkár, *Neuschwentner Ferenc* m. kir. mérnök, pénztáros, *Bérczy Sándor* nyitraibányai társulati felügyelő, *Gesell Sándor* nyug. főbányatanácsos, *Marek Károly* m. kir. főmérnök, *Reitzner Miksa* nyug. miniszteri tanácsos, *Milosevich Milos* felügyelő, választmányi tagok, több rendes és pártoló tag.

Az elnök a megjelentek üdvözlésével nyitva meg az ülést, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Reitzner Miksa* és *Gesell Sándor* tagokat kérte fel. Majd jelentette, hogy az osztály ügyrendi szabályait az anyagegyelet jóváhagyta s hogy az osztály tagjainak a száma most: 75 rendes, 22 pártoló tag. A pénztár állapotáról *Neuschwentner Ferenc* pénztáros tett jelentést, amit a gyűlés tudomásul vett. Ezután tárgyalták a körmöczbányai osztálynak *Reitzner Miksa*

nevére teendő tanulmányi alapítvány dolgában kelt megkeresését s úgy határoztak, hogy felírnak az anyagegyelethez, hogy az alapítvány létitésének ügyét pártólólag terjessze a folyó évi, Nagybányán tartandó közgyűlés elé. Az ásványolaj és földgáz állami egyed-áruságáról szóló törvénytervezetet az elnök behatóan ismertette s arra az osztály észrevételt nem tett. A hites bányamérnöki intézmény behozatala ügyében *Bérczy Sándor* és *Spannbauer Rezső* hozzászólása után az osztály napi.endre tért, mivel ezen intézmény létesítése összefügg az előkészítés alatt levő új bányatörvény javaslattal.

Ezután foglalkozott az osztály a selmecebányai főiskola túlszűfoltóságából folyólag az ifjúsághoz intézett figyelmeztető felhívással, mely alkalmas arra, hogy a középiskolát végzett fiatalságot elriassza a bányászati és kohászati pályára való lépéstől. *Roth Flóris* ezzel kapcsolatban indítványozta, hogy a zűfoltóság úgy enyhíttessék, hogy a selmecebányai főiskola és a műegyetem között bizonyos fokú viszonyosság létesíttessék, olyképen, hogy a selmeci főiskola két első folyamát elvégzett hallgató minden nehézség nélkül a műegyetemen folytathassa tanulmányait. Ehhez az indítványhoz többek hozzászólása után csatlakozott az osztályülés, a jelenleg érvényben levő államvizsgarendszer módosításának szükségességét is kifejezésre juttatva. A gyáriparosok országos szövetségének megkeresésére a választójog reformjára és az összeférhetlenségi törvényre vonatkozólag az osztály beható eszmecsere után *Fereny Ödön* indítványát tette magáévá, mely szerint a választói jog reformjának olyan alapokra való fektetését kívánja, hogy a hozandó törvényben az egységes magyar nemzeti állam szupremáciája s az államalkotó magyar nemzet tradíciói és tekintélye biztosítékokat nyerjenek.

Tanulságos és felette érdekes előadást tartott ezután *Dr. Kárpáti Jenő*, a zolyombrézói m. kir. vasgyár vegyészje az öntött vascső grafitikus átalakulásáról. Egy salakba fektetett vascső külső felületén végbement átalakulásokat képekben is bemutatta és saját kísérletei alapján magyarázta ezen elváltozások okait, jelentőségét és hatását. A figyelmet a legnagyobb mértékben lebilincselő, rendkívül vonzó modoru előadásért az elismerés tüntető nyilvánításával jutalmazta a hallgatóság a fiatal tudóst, aki erről a tárgyról a következő osztályülésen fog még folytatólagos előadást tartani.

Az osztályülés után a megjelentek kocsikra ültek és *Hermándra* hajtottak, ahol megtekintve a papirgyárat s a vidék vadregényes szépségeit, a gyári kaszinó termében ebédhez ültek, amelynek folyamán *Stempel Gyula*, *Reitzner Miksa*, *Spannbauer Rezső*,

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/11/4)

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Ferenczy Ödön és Hollady Nándor mondott pohárköszöntőt. Ebéd után a társaság visszatért Besztercebányára, ahol a Kuglizó Társaság helyiségében vidám hangulatban töltötték el az estét.

A legközelebbi osztályülést Spannauer Rezső m. kir. főfelügyelő, gyárfőnök meghívása folytán Zólyombrézón fogják tartani.

Az Otto Schwade & Co. erfurti cég magyarországi vezérképviselőjét Dr. Preichlinger és Jakab mérnöki iroda vette át. (Budapest, VI., 223, Kötvös-utca 21.)

Uj zuzómű. Tapolca mellett a halápi bazatterületen új zuzómű létesül. A bányá tapolca állomástól néhány kilométerre van a bányát sodronykötélpálya fogja összekötni a vasuti állomással.

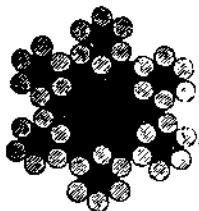
Szénforgalom. A máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák a június hó 9-étől június hó 15-éig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 13,003 kocsirakomány szenet adtak fel; 1433 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten és 1890 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (VI.11-től VI.17-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2167 vasuti kocsit raktak meg; 239 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

A dobsinai jégbarlang fölfedezői. Dobsina rendezett tanácsu város közönsége haláljának megnyilatkozásaként megfestette a jégbarlang felfedezőinek: Ruffinyi Jenő, Méga Endre és néhai Lang Gusztáv arcképeit, amelyeket ünnepség keretében július 14-én a jégbarlangi telepen leplezte le. Az ünnepi beszédet dr. Langhoffer László, Dobsina város polgármestere mondta.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Nagy bányaszerencsétlenség Angliában. Rendkívül nagyarányú bányaszerencsétlenség történt az angolországi cadeby-i szénbányában. A cadeby-i bányá egyik tárnájából, ahol százhatvan ember volt elfoglalva, gyors egymásutánban két hatalmas dörrenés hallatszott. A második robbanás, bár a föld alatt történt, olyan erős volt, hogy négy kilométernyi körzetben tisztán kivehető volt. A mentőlegénység valószínű halálmegvetéssel fogott hozzá a beomlott tárna kiásásához és a még élő bányászok kimentéséhez. Kétségbeesítő jelenetek közben délig 28 holttestet hoztak napfényre, ezek legnagyobb része borzalmasan meg van csonkítva és rettenetes égési

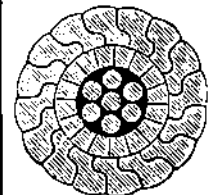
sebeket tüntet fel a kitóduló füst és mérges gázok több ízben negyedórakra megakasztották a mentési munkálatokat. Az angol király és királyné, akik történetesen a közeli Connisborough várkastélyban tartózkodtak a katasztrófa után rögtön a helyszínére mentek és jelenlétükkel némi vigaszt vittek a kétségbeesésbe. A katasztrófát valószínűleg a tárna eldugulása folytán okozott bányalégrobbanás idézte elő. — Megmenekült bányászok beszélik, hogy a szerencsétlenség pillanatában hirtelen hatalmas dörrenést hallottak és mikor előre akartak rohanni, lángok csaptak fel előttük, úgy hogy alig menekülhettek. Csak azok mentették meg életüket, akik idejekorán egy mellékfolyosóra menekültek, ahol égési sebek árán szabadultak a haláltól. Több holttestet olyan helyzetben találtak, hogy kezüket a szemük elé tartották, mintha valami vakító világosság elől akarnák védelmezni. A katasztrófa déltájában történt; detonáció messze területen érezhető volt; a bányából állandó sűrű füst és fojtó gázok tódulnak a felszínre. Délután kezdődtek meg a mentési munkálatok. A katasztrófa nagyságát aztán fokozta az, hogy délután a mentési munkálatok közben három újabb robbanás történt. A robbanás az első mentőcsapat huszonegy tagját megölte. Ezek közt van a kormány egyik bányafelügyelője, Pickering és két felügyelő, valamint a bányá üzemvezetője. A második mentési kísérlet közben is történt robbanás, mely több bányászt darabokra tépett. Egy menekült bányász, aki a mentő-expedíciót ért katasztrófa pillanatában az elpusztult Pickering mellett állt, a következőképpen adja elő a történeteket: — Éppen beszélgettünk, amikor hirtelen hatalmas csattanás rázkódtatta meg a levegőt. Nem volt annyi időnk, hogy biztos helyre meneküljünk, mert rögtön a dörrenés után félelmetes zugás, sűrű füst vett körül bennünket. Pár lépést tettem, azután elvesztettem eszméletemet Percekig fekhettem így ajultan és mikor magamhoz tértem, bevonszoltam magam egy oldalfolyosóra. A bányafelügyelő és egy másik bányász utánam jöttek, de utközben leestek és ott maradtak. Alig hiszem, hogy bárki is két percnél tovább kibirta volna abban a rettenetes levegőben. Az oldalfolyosóról telefonozni próbáltam a felszínre, de a készülék nem működött. Vérfagyasztó kétségbeesésben töltöttem egy negyedórát, míg végül lépteket hallottam: két bányász jött, akik kimentettek szorult helyzetemből.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonítvezetékek, szerelvények stb.

Sok holttest annyire megcsönkült, hogy nem lehet felismerni. Az egyik holttestnek nem találták meg a fejét, egy másik darabokra tépődött szét és majdnem valamennyi megszenesedett. A halottak számát eddig még pontosan nem tudták megállapítani. A királyi pár a katasztrófa idején éppen a bánya közelében tartózkodott; Wentworth-Woodhouse felé volt utban gróf Fitzwilliam birtoka felé. Azonnal a katasztrófa helyére utaztak. Tegnap este érkeztek meg és ma már egész délelőtt mindenütt vigasztalják az áldozatok hozzátartozóit. A király megdicsérte hősiességükért a bányászokat s kijelentette, hogy gondoskodni fog az áldozatok családjáról. Az Elsa-bányában kivette egy bányász kezéből a csákányt, leütött vele pár darabka szenet és eltette magának emlékül. Ujabb jelentések szerint a király és királyné este automobilon ismét kimentek a bányaszerencsétlenség színhelyére, ahol már megállapították, hogy a robbanásnak 74 emberélet esett áldozatul. A királyi pár a legmélyebben meghatódott a szerencsétlenség láttán és a királyné hangosan felzokogott, mikor a romok körül álló szótlan tömeget megpillantotta. A munkásság hangtalanul üdvözölte az uralkodó párt, amely ugyanolyan csendben távozott, mint megérkezett. Azt hiszik, hogy további mentőmunkálatok nem lesznek lehetségesek, mert a tárnák egészen beomlottak. — Egy munkás, aki szerencsésen megmenekült a daneby-i bányakatasztrófából, elmondta, hogy a katasztrófa pillanatában erős légnyomást érzett az arcán és a következő pillanatban sűrű porfelhő vette körül. Rémületében eldobta szerszámait és előre rohant. A szomszédos tárnában összetört szerszámokat és darabokra zúzódtott vascsilléket talált. Ember csak egy volt itt, egy munkafelügyelő, akivel azután együttesen keresték a további menekülés útját. A folyosón egy holttestet találtak, egy munkását, akit egy erős robbanás a földhöz teremtett. Az első mentőcsapat még le sem ereszkedett a bánya fenekére, mikor megtörtént a második robbanás és 35 áldozatotszedet a vakmerő mentők közül.

Sztrájkoló szénbányamunkások. A cillingsdorfi szénbánya munkásai a szociáldemokrata szervezethez tartozó harminchét munkásnak elbocsátása miatt, sztrájkba állottak. A bányában, amelyet csak nemrég vásárolt meg Bécs városa, minden munka szünetel.

Összeomlott bányák. A német bányaipart nagymérvű kár érte. Mecklenburgból jelentik, hogy a Jessenitz melletti kálisó-bányába víz hatolt be és a bányákat tönkretette. Más bányák megmenthetők az ilyen katasztrófák után a víz kiszivattyúzása által a sóbányák azonban elpusztultak, mert falai vizen feloldódnak és összeomlanak. Máris hallani a bánya belsejéből dübörgéseket, amelyekből összeomlásokra lehet következtetni. A kár körülbelül 10 millió márka, azonkívül ezer meg ezer munkás vesztette el kenyereit. A Jessenitz bányák részvényeit májusban még 100 márkával jegyezték a tőzsdén, most pedig egyszerre teljesen értéktelen papirosokká váltak. A bánya igazgatója szerint a víz vagy a Keleti-tengerből, vagy az Elba-folyóból hatolt be a föld alatt.

Új román petróleumforrás. Romániából jelentik lapunknak, hogy Baná mellett az Astra Romana telepén igen gazdag petróleumforrásra akadtak. A forrás jelenleg 300 vagon petróleumot szolgáltat naponta.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Ein neuer Staatssekretär. Dem neuer-nannten Staatssekretäre *Gabriel Madarassy von Gojzest und von Mezómadaras* wurde die Leitung der staatlichen Berg- und Hüttenwerke übertragen. Es ist zwar ein ganz neues, unbekanntes Feld, dessen Bearbeitung dem neuen Staatssekretäre unterstellt worden ist, indes hat dieser in seiner seitherigen Tätigkeit als Leiter des staatlichen Tabak- und Lotto-Gefälles ein solch grosses Können gezeigt, dass man von ihm auch in seiner neuen Eigenschaft nur das Allerbeste erwarten kann. Nur befürchten wir, dass es dem neuen Staatssekretäre, der auch seine frühere Tätigkeit beibehalten hat, nicht leicht möglich sein wird, so viel Zeit dem Berg- und Hüttenbau zu widmen, wie sie erforderlich wäre, um diesem weitverzweigten Gebiete, welches eine ganze Kraft erfordert, vorzustehen. Wir erwähnen nur die kolossal wichtige Frage der Verwertung des Erdgases, die neuen Aufgaben, die die Erweiterung der staatlichen Berg- und Hüttenwerke, die Erschliessung der Kalisalze etc. erfordern. Wir hoffen, dass es Herrn *Madarassy von Gojzest und von Mezómadaras* gelingen möge, das bisher leider nur erreichte Defizit in einen guten Nutzen umzuwandeln. Dies zu erreichen liegt durchaus im Bereiche der Möglichkeit und derjenige, der es erreicht, wird sich in der Geschichte des ungarischen Staatshaushaltes ein bleibendes Denkmal setzen.

Neue Kohlenruben. Wie wir an kompetenter Stelle erfahren, entspricht die in verschiedenen Tages- und Fachblättern verbreitete Nachricht, dass die *Ungarische Allgemeine Kohlenbergbau-Aktiengesellschaft* im *Zittale* ein neues Kohlenfeld, dessen Gehalt mit ca 40 Millionen Doppelzentner Kohle von 7000 Kalorien angegeben wurde, zwecks Ausbeutung erworben habe, nicht den Tatsachen.

Mielőbbi belépésre keres

az ajkai bányagondnokság egy megbízható, erélyes

főaknászt és gyakorlott expeditort.

A főaknásztól a bányaalkolának sikeres elvégzésén kívül több évi szénbánya-gyakorlat; az expeditortól azon minőségben szintén több évi gyakorlat s mindkettőtől a magyar és német nyelvnek szóban és írásban való ismerete kívántatik meg. Sajátkezűleg írt folyamodványok, bizonyítvány-másolatokkal felszerelve, a fizetési igények megjelölésével fenti bányagondnoksághoz küldendők. (Posta, Ajka Veszprémmegye.)

(871/28)

Okleveles gépészmérnök,

aki 3 havi

mélyfurási gyakorlattal

bir, állást keres, amelyet azonnal elfoglal.

Cím a kiadóhivatalban.

(874/30)

Die bosnischen Erzlager. Gegenüber den Meldungen mehrerer Blätter über angeblich stattgefundene Verhandlungen des gemeinsamen Finanzministers mit den Vertretern des österreichischen Eisenkartells wegen Exploitation der in Bosnien befindlichen Eisenerzlager sei festgestellt, dass der gemeinsame Finanzminister über diese Frage mit dem österreichischen Eisenkartell bisher überhaupt keine Unterhandlungen gepflogen hat. Ebenso entsprechen die Meldungen über die Absichten des gemeinsamen Finanzministers bezüglich der weiteren Ausgestaltung des Bergbaues in Bosnien nicht den Tatsachen, da sich die diesbezüglichen Studien noch in vorbereitendem Stadium befinden und eine Entscheidung nach irgend einer Richtung noch nicht getroffen werden konnte.

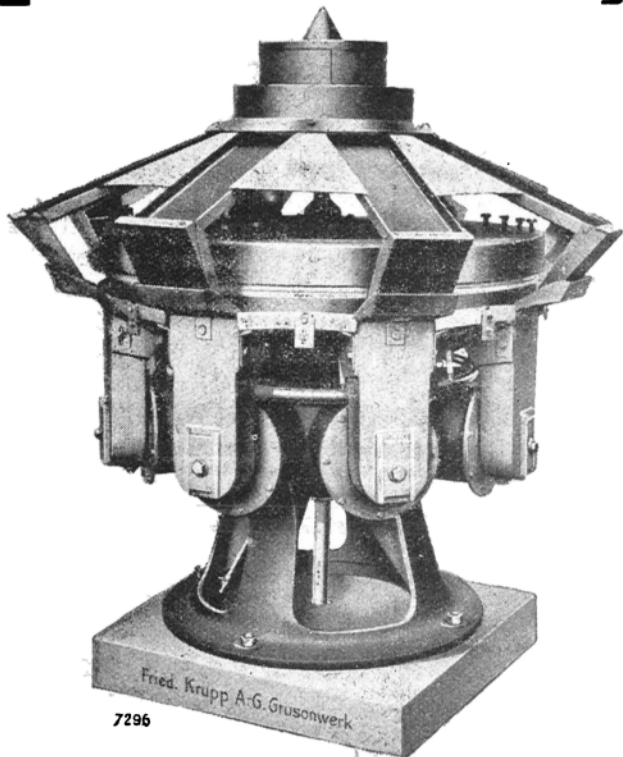
Deutsch-ungarische Magnesit-Aktiengesellschaft, Budapest. In der am 19. Juni cr. stattgefundenen Generalversammlung wurde beschlossen, das Aktienkapital von K 600.000 durch Neuausgabe von 3000 Stück, auf den Inhaber lautende Aktien K 300— Nominale auf K 1.500.000 zu erhöhen. Es wurde ein grosses Magnesitvorkommen mit durchschnittlich nahezu 90% Magnesitgehalt erschlossen. Der Betrieb der Kaschauer Werke hat sich sehr günstig entwickelt und ist die gesamte Produktion bis Ende 1912 bei guten Preisen verkauft. Für die folgenden Jahre ist eine bedeutende Steigerung des Absatzes zu erwarten und wurde bereits jetzt ein grosser Teil der Produktion des Jahres 1913 verschlossen. Betreffs weiterer Abschlüsse, die quantitativ das Doppelte der bisherigen Jahreserzeugung betragen, steht die Gesellschaft in Unterhandlungen. Um diesen Ansprüchen gerecht zu werden, sind bedeutende Betriebsvergrößerungen geplant, die noch in diesem Jahre zur Ausführung gelangen sollen.

Der *Direktion* gehören an die Herren: *Generaldirektor Josef Rauschen, Kassa; August Viktor Liebermann, Budape-*

pest; Rechtsanwalt Dr. S. Kemény, Budapest; dem Aufsichtsrate die Herren: Fabrikbesitzer Emil Freytag Zwickau; Fabrikbesitzer Albert Kramer, Zwickau; Amtmann Karl Braun, Naumburg; Fabrikbesitzer Chr. Wack, Budapest; Kaufmann Albert Koch, Albertstadt.

Die Gesteungskosten der Prager Eisenindustrie-Gesellschaft. Dieser Tage fand in den Bureaus der Prager Eisenindustrie-Gesellschaft die Sitzung der in der Eisenkartellenquete eingesetzten Kommission zur Untersuchung der vom Experten Arthur Dubsy und dem Generaldirektor Kestranek gemachten Angaben über die Gesteungskosten von Roheisen statt. Die Beratung währte acht Stunden. An der Sitzung nahmen die vom Handelsministerium nominierten Mitglieder der Kommission Dr. Löwenfeld-Russ, Generaldirektor Schuster und Dr. Karpeles teil. Zum Zwecke der Auskunfterteilung, waren von der Prager Eisenindustrie-Gesellschaft erschienen: Generaldirektor Kestranek, Generalsekretär Dr. Eugen Herz, Direktor Erben und Oberbuchhalter Malch. Das Ergebnis der Beratung wurde in einem von den Kommissionsmitgliedern unterfertigten Protokoll niedergelegt, das folgenden Inhalt hat: „Von den Kommissionsmitgliedern wurde zunächst konstatiert: In der Kartellenquete wurden vom Experten Dubsy Angaben über die Gesteungskosten von Roheisen im Hochofen IV der „Karl-Emil-Hütte“ der Böhmisches Montangesellschaft am 30. April 1911 gemacht, deren Richtigkeit vom Generaldirektor Kestranek bestritten wurde. Generaldirektor Kestranek machte sich erbötig, auf Grund der Bücher und sonstigen Aufzeichnungen der Böhmisches Montangesellschaft den Nachweis über die Unrichtigkeit der Angaben Dubsys zu führen. Ferner machte sich Generaldirektor Kestranek erbötig, die von ihm in der Enquete gemachten Angaben über die derzeitigen Gesteungskosten von Thomas-Roheisen der Prager Eisenindustrie-Gesellschaft in Kladno durch eine vom Handelsministerium zu nominierende Kommission überprüfen zu lassen. Von der Prager Eisenindustrie-Gesellschaft wurden der Kommission sämtliche verlangten Belege, wie Originalaufzeichnungen der Betriebe, die Lohnbücher,

Szárazon és nedvesen dolgozó mágneses ércszeparálók

7296

Ullrich rendszere szerint

erősen mágneses anyagok részére u. m. **magnetit, pörkölt vörös vasérc, pörkölt vaspát** stb. továbbá gyengén mágneses anyagok részére u. m. **réz-karbonat wolfram és zinnkénés kővel, sphalerit ólomérccel, nyers vaspát és nyers vörös vasérc** számára.

ELŐNYÖK:

Dus színpor, tiszta váladék az anyagnak a szeparálón való egyszeri átmenése után, több anyag szétválasztása csekély mágneses differenciák esetén is, anyagoknak nedves uton való szétválasztása; a nyersanyag szárítása fölösleges, nincs porképződés.

Nagy teljesítmény. Csekély erőelhasználás.

Fried. Krupp A.-G.
GRUSONWERK
MAGDEBURG-BUCKAU.

Magyarországi képviselő: **Sauer György**

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-TÉR 19.
Telefon 46-63 (2638/827/14/11) Telefon 46-63

Schlussbriefe usw. vorgelegt. Die vom Generaldirektor Kestranek in der Enquete für den Hochofen I des Eisenwerkes Kladno im Monate April angegebenen Gesteinskosten: pro 100 Kilogramm Roheisen mit 245 Kilogramm Erz K 273, 121 Kilogramm Koks K 397, 10 Kilogramm Kalkstein K —24, Materialien K —34, Löhne und Gehälter K —25, sohin in Summe K 694, wurden als mit den vorgelegten Büchern und Aufschreibungen übereinstimmend gefunden. Die Kommission konstatierte ferner, dass die Durchschnitte der Gesteinskosten aller Hochofen für Thomasroheisen in Kladno im Januar 1912 K 719, im Februar K 795, im März K 717, im April K 769 betragen haben. In den vorstehenden Gesteinskosten sind weder Amortisationen und Verzinsung des Anlagekapitals, noch die Beiträge zur Generalregie, Steuern und Wohlfahrtsauslagen enthalten, noch ist der Rückgewinn aus dem Hochofengase und der Schlackenverwertung eingerechnet. Die Kommission hat ferner festgestellt, dass die Angaben des Herrn Dusky richtig sind.“

Alpine Montangesellschaft. Die Österreichische Alpine Montangesellschaft versendet folgende Mitteilung: „In der am 10. Juni abgehaltenen Sitzung der Verwaltung-

Első cs. királyi szab. Dunagőzhajózási Társaság

Rendkívüli közgyűlés.

Az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság t. c. részvényesei

szombaton, f. é. július hó 27-én délelőtt 11 órakor Bécsben a bécsi kereskedők egyesületének nagytermében (IV., Schwarzenbergplatz 16. sz. alatt) rendkívüli közgyűlést tartanak.

Szavazásra jogosult részvényes*) urak sziveskedjenek belépőjegyeiket f. é. július hó 19-étől fogva a társulat számfejtőségébe, Wien, III., Hintere-Zollamtsstrasse 1. szám alatt átvenni, ahol a fentemlített naptól fogva megtekinthető, vagy átvehető a közgyűlés napirendje. A meghatalmazáshoz szükséges űrlapokkal a társulat számfejtősége szolgál.

Wien, 1912. július 5-én.

Az igazgató-tanács.

*) **Alapszabályok:** 18. §. Az igazgató-tanács tagjaira vonatkozó kivételtől (29. §) tekintve, minden részvényes, aki a **közgyűlés idején** és 6 hónap óta legalább 5 drb. saját nevére szóló egész részvény tulajdonosaként van a társaság könyveiben bejegyezve, osztrák vagy magyar állampolgár s polgári jogainak élvezetében van, vagy mint jogi személy (részvénytársaságok és hasonló) Ausztriában, vagy Magyarországon székel, a közgyűlésen abban az esetben bír saját neve alatt egy szavazattal még pedig tekintet nélkül a birtokában lévő részvények nagyobb számára, ha kimutatja, hogy a részvények valóban tulajdonában vannak, ez pedig az által bizonyíttatik, hogy részvényeit legalább **3 nappal a közgyűlés előtt** az igazgató tanácsnál Wienben, vagy 7 nappal a közgyűlés előtt a társaság budapesti, vagy innczi ügynökségénél letétbe adja. A letett részvények csak a közgyűlés megtartása után bocsáttatnak újból a tulajdonos szabad rendelkezésére.

19. §. Jogi személyek (részvénytársaságok és hasonló) valamint gyámság és gondnokság alatt állók szavazati jogát azok törvényes képviselője gyakorolhatja s a szavazati jog egyáltalában gyakorolható meghatalmazott által is, de a meghatalmazottnak szintén szavazásra jogosult részvényesnek kell lennie s a számára egy évnél nem régebben kiállított meghatalmazást legalább 7 nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanácsnál ki kell mutatnia. Az ekként igazolt meghatalmazottak saját és összes meghatalmazóinak nevében legfeljebb 5 szavazattal bírnak.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

*Szlovákiai
sós víz*

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKÉDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a »Magyar Ásványvíz Forgalmi
[és Kivitel R.-T.-nál Budapest. Telefon 162-84

091/802/52

Gröf.

**ROESSEMANN-ÉS
KÜHNEMANN-GEP
GYÁRA-BUDAPEST**

091/802/52

Geschäftsjahres berichtet. Danach zeigte der Gewinn dieses Quartals im Vergleich zu dem korrespondierenden Zeitabschnitt des Vorjahres eine Erhöhung von zirka 1,750.000 K. Diese namhafte Gewinnsteigerung konnte bei einer bis an die Grenze der Leistungsfähigkeit gehenden Ausnützung rates der Osterreichischen Alpenin Montangesellschaft wurde über das Ergebnis des ersten Quartals des laufenden aller gesellschaftlichen Anlagen bei einer grösseren Produktion und einem wesentlich gesteigerten Umsatz erzielt werden; zu bemerken ist, dass das Ergebnis des Vergleichs quartals im Vorjahre durch eine dreiwöchentliche Betriebsstörung ungünstig beeinflusst wurde. Die gesellschaftlichen Werke sind auch derzeit im vollen Betrieb und erscheint bei den reichlich vorliegenden Aufträgen eine weitere, sehr gute Beschäftigung der Anlagen auch für die nächsten Monate gesichert. Dank der sehr guten Lage aller massgebenden ausländischen Eisenmärkte, bewegen sich die Verkaufspreise im allgemeinen in einer nach aufwärts steigenden Richtung; es können daher die Aussichten für das laufende Geschäftsjahr als recht erfreulich bezeichnet werden.“ — Die Produktion des ersten Quartals erreichte folgenden Stand:

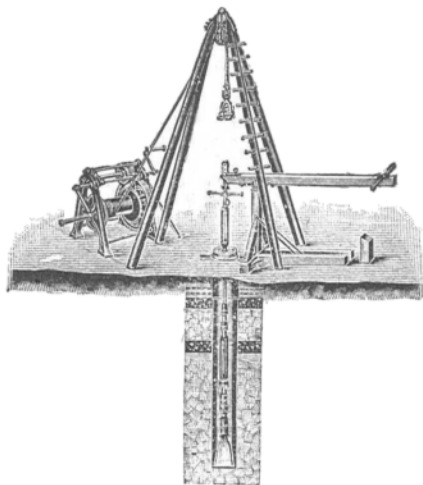
	1912	gegen 1911
	Meterzentner	
Kohle	3,110.000	+ 141.000
Erze	3,859.000	+ 574.000
Roheisen.	1,408.000	+ 58.000
Ingots	1,224.000	+ 308.000
Fertige Walzware	777.000	+ 148.000

Die Betriebsstörung im Ersten Quartal des Vorjahres, über welche in der obigen Mitteilung berichtet wird, war mit einem Ausfall von etwa 300.000 bis 400.000 K verbunden, der im weiteren Verlaufe des Jahres hereingebracht wurde. Würde man auf diesen Mindergewinn des Vorjahres Rücksicht nehmen, so würde sich das Plus des ersten Quartals im heurigen Jahre auf etwa 14 Millionen Kronen stellen. Die Produktion war, wie aus der Zusammenstellung ersichtlich ist, in allen Artikeln höher als im Vorjahre. Das zeigt sich namentlich bei der Walzware, wo die Erzeugung um 148.000 Meterzentner oder nahezu 25 Prozent gestiegen i. t.

Relativ geringer ist die Zunahme der Roheisenförderung, welche auf den fünf im Betriebe befindlichen Hochöfen nur um 58.000 Meterzentner ausgedehnt wurde. Die Gesellschaft hat somit den erhöhten eigenen und fremden Bedarf zum Teil durch Abverkauf ihrer Vorräte befriedigt. Sie baut jetzt in Eisenerz den sechsten Hochofen, der im Laufe des Jahres in Betrieb kommen wird. Der Export war gegen das Vorjahr der Menge nach unverändert, lieferte jedoch infolge der besseren Preise auf den ausländischen Märkten einen höheren Gewinn. Die Steigerung des Absatzes betrifft ausschließlich den inländischen Verkauf. Die Beschäftigung ist, wie in der heutigen Sitzung mitgeteilt wurde, andauernd gross und die Monate April und Mai hatten gleichfalls Steigerung im Absatz und in der Produktion verzeichnet. Die Preise waren durchschnittlich etwas höher als im Vorjahre; im zweiten Semester tritt die neuerlich vorgenommene weitere Preiserhöhung in Wirksamkeit.

MÉLYFURÓ-SZERSZÁMOK és GÉPEK valamint teljes furó-készülékek

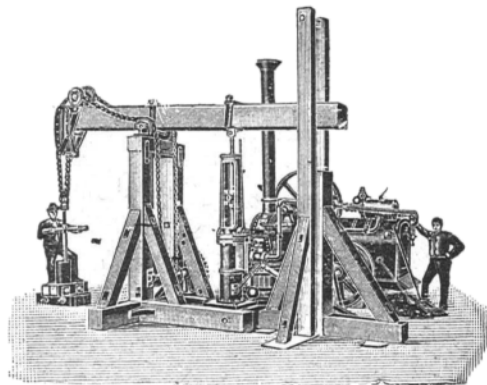
és berendezések viz, só, érc, olaj, kali
szén stb. felkutatására és
feltárására bármily mélységből és talajból kézi-, gép- és gőz-
üzemmel.

Kutakhoz
és kutfurásokhoz
minden cikk

Furócsövek,
szivattyúk és szelepek
nagy raktára.

Erdeklődőknek a 117. számú
katalogusunkat küldjük.

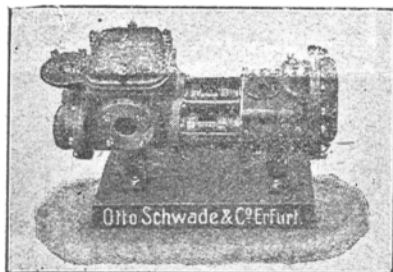
Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

Heinrich Mayer & Co.

NÜRNBERG-DOOS.

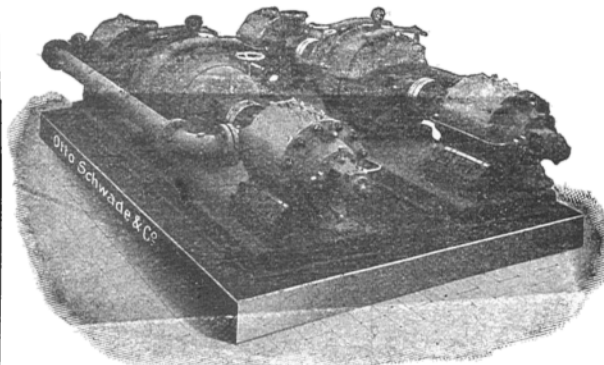
(1917/56/52/11)

Dr. Scholz-féle

Duplex-gőzszivattyú
legjobb Duplex-szivattyú!

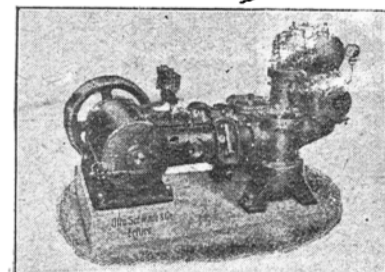
Otto Schwade & Co.

Maganyomású-Centrifugal-Szivattyú

szállítva 1000 HP telep számára.

OTTO SCHWADE & Co.

Gyorsjárátu

Köldökös Szivattyú
magas nyomásra.

Otto Schwade & Co.